

kształcenie i szkolenie zawodowe w

POLSCIE

2025

Kształcenie i szkolenie zawodowe w Polsce

Kształcenie i szkolenie zawodowe (ang. Vocational Education and Training, VET) w Polsce jest zarządzane z trzech poziomów: krajowego (ministerstwa), regionalnego (kuratoria, głównie w zakresie nadzoru pedagogicznego) i powiatowego (administracja oświatowa). [Ministerstwo Edukacji Narodowej](#) reguluje kształcenie i szkolenie zawodowe na poziomie średnim przy wsparciu innych ministerstw odpowiedzialnych za konkretne zawody oraz Rady Dyrektorów Szkół i Placówek Szkolnictwa Branżowego, będącej organem doradczym. Partnerzy społeczni doradzają decydentom w zakresie przeprowadzenia niezbędnych zmian w kształceniu i szkoleniu zawodowym.

Wstępne kształcenie i szkolenie zawodowe

Ostatnia reforma systemu edukacji została zakończona w roku szkolnym 2022/23. Kształcenie i szkolenie zawodowe jest realizowane głównie w szkołach ponadpodstawowych, łączących kształcenie ogólne i zawodowe, oraz na poziomie policealnym. Programy są oparte na klasyfikacji zawodów, przy czym zawody wymagają jednej lub więcej kwalifikacji. Po zdaniu egzaminów państwowych uczniowie mogą uzyskać kwalifikacje zawodowe równoważne z poziomem szkoły średniej w ramach następujących programów:

- trzyletnie szkoły branżowe I stopnia (ISCED 353), których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu zawodowego. Absolwenci mogą kontynuować naukę w drugiej klasie ogólnokształcącej szkoły średniej dla dorosłych lub w branżowej szkole II stopnia;
- dwuletnie szkoły branżowe II stopnia (ISCED 354) umożliwiają uzyskanie dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I i II stopnia, po zdaniu egzaminu zawodowego w danym zawodzie. Kształcenie ogólne odbywa się w trybie stacjonarnym, wieczorowym lub zaocznym. Absolwenci mogą przystąpić do matury, a po jej zaliczeniu podjąć studia;

- pięcioletnie technika (ISCED 354) umożliwiają uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminu zawodowego, potwierdzającego kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie. Absolwenci mogą przystąpić do matury, a po jej zaliczeniu podjąć studia.

Realizowane są również 3-letnie specjalne programy szkolenia zawodowego (szkoły specjalne przysposabiające do pracy, ISCED 243) dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, umożliwiające uzyskanie świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.

Zajęcia przygotowujące do pracy dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w wieku 15 lat i starszych oferują już programy ISCED 244 (oddziały przysposabiające do pracy).

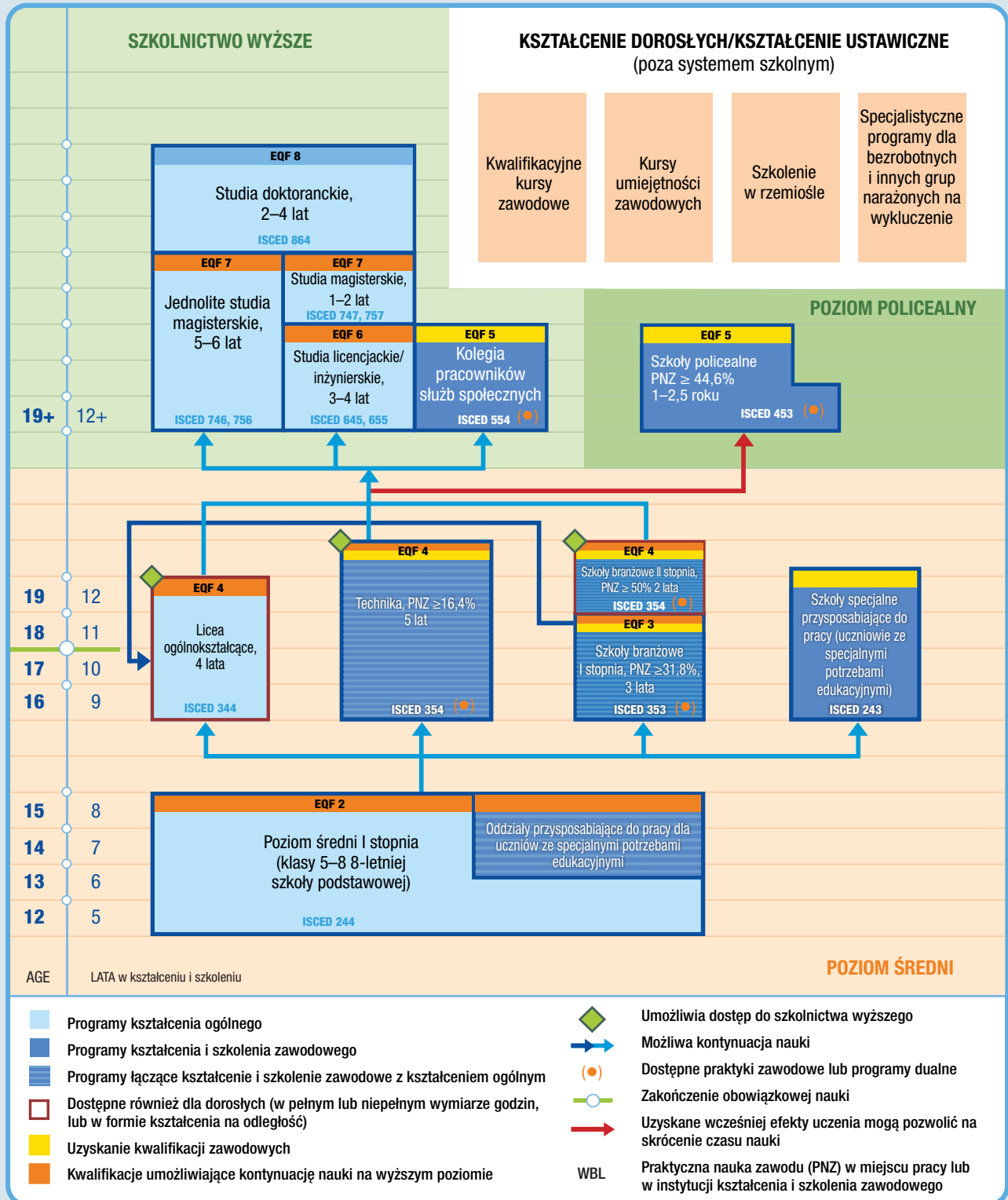
Na poziomie policealnym kwalifikacje zawodowe zdobywa się w ramach programów szkolnych trwających od 1 do 2,5 roku (szkoły policealne, ISCED 453). Programy szkół wyższych kształcących pracowników socjalnych (kolegia pracowników służb społecznych, ISCED 554) oferują kształcenie wyższe łączące naukę w szkole ze szkoleniem w miejscu pracy, co umożliwia uzyskanie dyplomu na poziomie 5 Europejskich Ram Kwalifikacji (EQF).

Nauka w miejscu pracy jest wymagana we wszystkich programach kształcenia i szkolenia zawodowego i odbywa się w różnych placówkach edukacyjnych (np. w branżowych centrach umiejętności) lub u pracodawców, w tym w ramach praktyk zawodowych. Szkolenie w miejscu pracy trwa od 4 do 12 tygodni, w zależności od rodzaju zawodu, i jest obowiązkowe dla programów zawodowych na poziomie ponadpodstawowym, policealnym i branżowym II stopnia.

Kontynuacja kształcenia i szkolenia zawodowego

Różne instytucje edukacyjne umożliwiają kształcenie dorosłych i szkolenie ustawiczne. Oferują one kursy zapewniające uzyskanie kwalifikacji zawodowych i umiejętności ogólnych (minimum 30 godzin), szkolenia specjalistyczne (minimum 15 godzin), kursy teoretyczne dla pracowników młodocianych oraz inne programy umożliwiające zdobycie wiedzy i umiejętności. Utworzony w 2016 r. [Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji](#) obejmuje również kwalifikacje

Kształcenie i szkolenie zawodowe w polskim systemie edukacji i szkoleń

Źródło: Cedefop i Instytut Badań Edukacyjnych (IBE). (2023). Kształcenie i szkolenie zawodowe w Europie – Polska: opis systemu. W: Cedefop i ReferNet (2024). *Kształcenie i szkolenie zawodowe w Europie: Baza danych VET w Europie – szczegółowe opisy systemów VET* [Baza danych].

nadawane przez firmy szkoleniowe i placówki edukacji pozaformalnej na podstawie własnych programów nauczania.

Cechy wyróżniające kształcenie i szkolenie zawodowe w Polsce

Kształcenie i szkolenie zawodowe w Polsce umożliwia uczniom zmianę ścieżki kształcenia w dowolnym momencie edukacji. Kwalifikacje zawodowe i powiązane z nimi programy opierają się na klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Klasyfikacja zawodów uwzględnia potrzeby rynku pracy i jest regularnie aktualizowana przez różne zainteresowane strony. Każdy zawód obejmuje jedną lub więcej kwalifikacji, które można uzyskać w ramach wstępnego kształcenia zawodowego (ang. Initial Vocational Education and Training, IVET) i ustawicznego kształcenia zawodowego (ang. Continuous Vocational Education and Training, CVET), powiązanych z podstawowym programem nauczania, który szkoły zawodowe mogą łatwo dostosować do potrzeb rynku pracy.

Polska Rama Kwalifikacji obejmuje wszystkie poziomy i rodzaje kwalifikacji (pełne lub częściowe) uzyskane w ramach edukacji formalnej i szkoleń, a także kwalifikacje państwowe i nieuregulowane (rynkowe) przyznawane poza edukacją formalną. ZSK określa zasady i standardy potwierdzania uzyskania funkcjonujących w nim kwalifikacji, co gwarantuje ich istotność i uznawanie w różnych sektorach. Dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe otrzymuje się po zdaniu egzaminów zawodowych i uzyskaniu wszystkich niezbędnych certyfikatów do wykonywania danego zawodu. Walidacja efektów uczenia się uzyskanych w ramach edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego jest również możliwa w postaci egzaminu zewnętrznego. Ustandaryzowane, organizowane centralnie zewnętrzne egzaminy zawodowe zapewniają spójność i jakość w całym systemie.

Kluczowym elementem kształcenia zawodowego jest obowiązkowa nauka w miejscu pracy. Od 2019 r. [bez dzielenia, zapis w jednym wersie] w ramach nauki w miejscu pracy uczniowie szkół branżowych I stopnia oraz uczniowie techników mogą odbywać staż uczniowski.

Wyzwania w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego

Podniesienie atrakcyjności oferty edukacji zawodowej kierowanej do społeczeństwa oraz ciągłe dostosowywanie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego do zmieniających się potrzeb nowoczesnej gospodarki to kluczowe wyzwania dla Polski w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego. Od 2018 r. wprowadzono szereg działań mających na celu wzmocnienie kształcenia i szkolenia zawodowego poprzez dostosowanie go do potrzeb rynku pracy. Wiele z nich zostało opracowanych w ramach [Zintegrowanej Strategii Umiejętności](#), zgodnie z krajowymi zobowiązaniami w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego podjętymi na szczecelu UE. Należą do nich: [udostępnianie rocznych prognoz popytu na pracę w zawodach związanych z kształceniem i szkoleniem zawodowym](#), włączenie pozaustawowych kwalifikacji ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego do [Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji](#), opracowywanie nowych podstaw programowych kształcenia i szkolenia zawodowego, ustanowienie [systemu monitorowania kariery zawodowej absolwentów](#), poprawa akredytacji organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz zapewnienie jakości, a także [tworzenie branżowych centrów umiejętności](#).

Poprawa atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego dotyczy również nauczycieli. Rozszerzono zakres ich wstępnego szkolenia i wprowadzono dodatkowe działania mające na celu przyciągnięcie specjalistów i zmotywowanie obecnych nauczycieli. Szkolenie nauczycieli obecnie jest [obowiązkowe](#) i dostosowane do potrzeb szkoły. W ramach doskonalenia zawodowego nauczycieli dostępne są również [szkolenia w miejscu pracy](#).

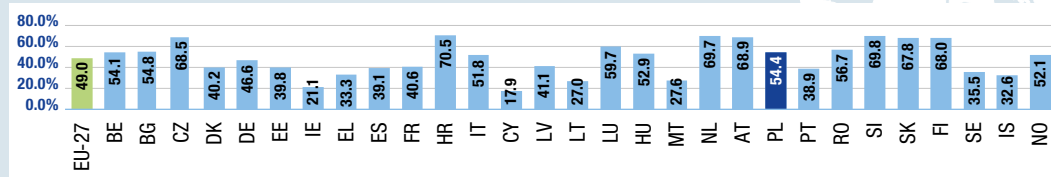
Kolejnym wyzwaniem jest zwiększenie zaangażowania pracodawców w różnych obszarach kształcenia i szkolenia zawodowego, dlatego powołano [sektorowe rady ds. kompetencji](#). Kluczowe jest zaangażowanie pracodawców w rozszerzanie nauki w miejscu pracy oraz przegląd programów nauczania i [egzaminów VET](#).

Szczególnym wyzwaniem jest zapewnienie wysokiej jakości doradztwa dla wszystkich grup wiekowych, co obejmuje wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, zwłaszcza dla uczniów dotkniętych pandemią i tych, którzy migrują z Ukrainy w wyniku inwazji Rosji. Jedną z odpowiedzi na te kwestie jest [wzmocnienie doradztwa zawodowego](#).

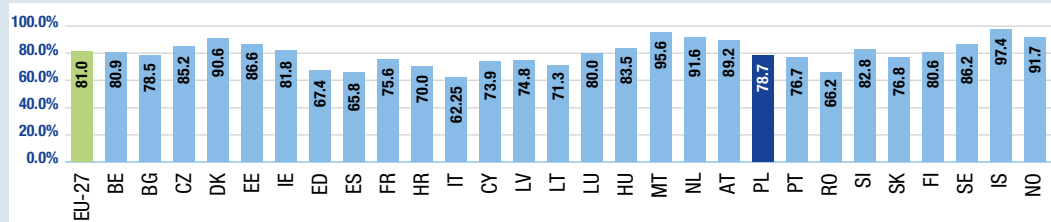
Edukacja i szkolenia w liczbach

Uczniowie IVET jako odsetek wszystkich uczniów szkół ponadpodstawowych, 2022 r.

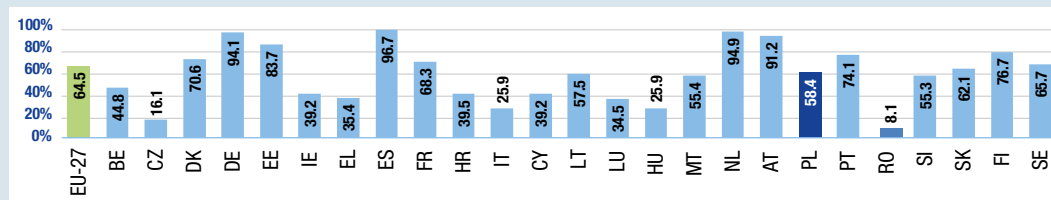
Źródło: Kluczowe wskaźniki dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego (Cedefop) (dostęp: 18 listopada 2024 r.).

Wskaźniki zatrudnienia dla absolwentów IVET w wieku 20–34 lat (%), 2023 r.

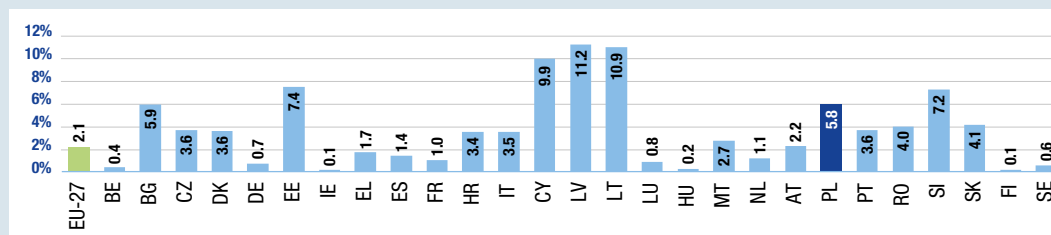
Uwaga: W przypadku Chorwacji i Słowenii występuje przerwa w szeregu czasowym (b), a dane dotyczące Cypru, Łotwy i Malty charakteryzują się niską wiarygodnością (u).
Źródło: European VET policy dashboard (Cedefop) (dostęp: 18 listopada 2024 r.).

Absolwenci IVET w wieku 20–34 lat, którzy w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego zdobywali doświadczenie zawodowe w miejscu pracy (%), 2023 r.

Uwaga: Dane dotyczące Niemiec, Cypru, Węgier, Malty, Polski i Finlandii charakteryzują się niską wiarygodnością (u), a w przypadku Chorwacji i Słowenii występuje przerwa w szeregu czasowym (b).
Źródło: European VET policy dashboard (Cedefop) (dostęp: 18 listopada 2024 r.).

Uczniowie IVET, którzy skorzystali z mobilności edukacyjnej za granicą (%), 2021 r.

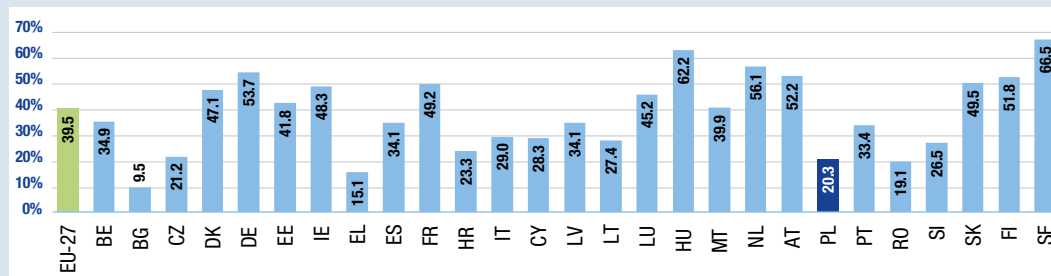

Wyłączenie odpowiedzialności: Obliczenia Cedefop na podstawie metodologii Komisji Europejskiej, danych Komisji Europejskiej dotyczących programu Erasmus+ dostarczonych na prośbę Cedefop wraz z danymi Eurostatu i Instytutu Statystyki Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury bez spacji, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz Eurostatu dot. wspólnego gromadzenia danych na temat edukacji formalnej. Dane mają charakter szacunkowy i zależą od wpływu pandemii COVID-19.

Uwaga: Definicja różni się (d) dla UE-27 i Irlandii.

Źródło: European VET policy dashboard (Cedefop) (dostęp: 18 listopada 2024 r.).

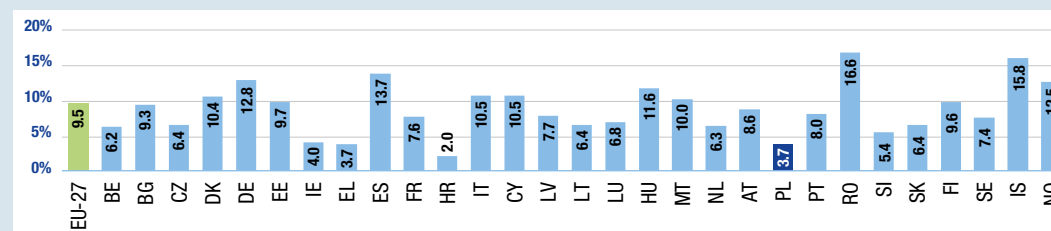
Dorośli w wieku 25–64 lat z doświadczeniem edukacyjnym w ciągu ostatnich 12 miesięcy (%), 2022 r.

Uwaga: Odsetek populacji w wieku 25–64 lat, która uczestniczyła w formalnym lub pozaformalnym kształceniu i szkoleniu w ciągu 12 miesięcy przed badaniem (dane Eurostatu i AES dostarczone na prośbę Cedefop, z wyłączeniem udziału w szkoleniach w miejscu pracy. Cedefop korzysta z tego źródła jako źródła zastępczego do 2024 r. (dane LFS nie są dostępne)). W szeregach czasowych dla Francji, Włoch i Rumunii występuje przerwa (b).

Źródło: European VET policy dashboard (Cedefop) (dostęp: 18 listopada 2024 r.).

Wczesne zakończenie nauki i szkolenia (%), 2023 r.

Uwaga: Dane dotyczące Chorwacji i Luksemburga charakteryzują się niską wiarygodnością (u), a w przypadku Chorwacji i Słowenii występuje przerwa w szeregu czasowym (b).

Źródło: European VET policy dashboard (Cedefop) (dostęp: 18 listopada 2024 r.).

Więcej informacji

- Cedefop (2025). *Vocational education and training in Poland: short description* [Kształcenie i szkolenie zawodowe w Polsce: krótki opis; w przygotowaniu].
- Cedefop i Instytut Badań Edukacyjnych (IBE) (2023). *Vocational education and training in Europe – Poland: system description* [Kształcenie i szkolenie zawodowe w Europie – Polska: opis systemu]. W: Cedefop & ReferNet (2024). *Vocational education and training in Europe: VET in Europe database: detailed VET system descriptions* [Kształcenie i szkolenie zawodowe w Europie: Baza danych VET w Europie: szczegółowe opisy systemów VET].
- Cedefop i ReferNet (2023). *Timeline of VET policies: Poland* [Kalendarium polityk VET: Polska].
- Cedefop i Instytut Badań Edukacyjnych (IBE) (2023). *Spotlight on VET: Poland*. *Vocational education and training in Europe* [Spotlight on VET: Polska. Kształcenie i szkolenie zawodowe w Europie].
- Eurydice (2024). *National education systems: Poland* [Krajowe systemy edukacji: Polska].
- Komisja Europejska (2023). *Education and training monitor: Poland* [Monitor edukacji i szkoleń: Polska].
- Polska (2022). *National Implementation plan on VET: Poland* [Krajowy plan wdrażania kształcenia i szkolenia zawodowego: Polska].

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Programy Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce

Główny Urząd Statystyczny

Wortal Publicznych Służb Zatrudnienia

ReferNet Polska

Niniejsza publikacja powstała na podstawie danych przygotowanych przez ekspertów Instytutu Badań Edukacyjnych (IBE) (Bielecki J., Maliszewska A., Matuszczak K.), partnera ReferNet w 2024 r.

Tłumaczenie na język polski i aktualizacja: © Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy, 2025

CEDEFOP

Europejskie Centrum Rozwoju
Kształcenia Zawodowego

Europe 123, Thessaloniki (Pylea), GRECJA

Adres pocztowy: Cedefop service post, 57001, Themi, GRECJA

Tel. +30 2310490111, faks +30 2310490020, Email: info@cedefop.europa.eu

Prawa autorskie © Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia
Zawodowego (Cedefop), 2025 Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa

Odwiedź nasz portal: www.cedefop.europa.eu

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej